

Підсумувавши вищесказане, можна зробити наступні висновки:

Носії облікової інформації змінювались з розвитком науки і техніки. Так вони пройшли довгий шлях від рахівних бирок виготовлених з дерева чи кісток тварин до електронних носіїв, у яких інформація фіксується у вигляді електронних даних.

Сучасні носії інформації відрізняються від попередніх місткістю, зручністю редагування, перенесення та архівації даних. Важливим завданням на сьогодні залишається вдосконалення нормативно-законодавчої бази, щодо використання електронних документів, що збільшить використання електронних носіїв інформації, зменшить трудомісткість облікової роботи та витіснить паперові документи.

Література

1. Большой бухгалтерский словарь / За ред. А.Н. Азрилияна. — Институт новой экономики, 1999. — 574 с.
2. *Блощинська В.А.* Сучасне діловодство: Навч. посібник. — К.: Центр навчальної літератури 2005. — 320 с.
3. *Нимчинов П.П.* Общая теория бухгалтерского учета. — К.: Издательское объединение «Вища школа», 1977. — 240 с.
4. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» №851-IV від 22.05.2003 р.
5. *Кузьмінський А.М.* Теорія бухгалтерського обліку / А. М. Кузьмінський, Ю. А. Кузьмінський. — К.: Все про бухгалтерський облік, 1999. — 288 с.

Стаття надійшла до редакції: 15.04.2011 р.

УДК 657

Ю.А. Сарнацька, здобувач кафедри обліку підприємницької діяльності.
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ІМПОРТ: ОБЧИСЛЕННЯ МИТА ТА ПДВ

АННОТАЦИЯ. В статье рассмотрены особенности налогообложения импортных операций, в частности определения ставок импортированной пошлины а также особенности налогообложения таких операций налогом на добавленную стоимость.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: налогообложение импортных операций, ставка импортированной пошлины, налог на добавленную стоимость.

ABSTRACT. The article discusses the features of import tax operations, including bidding imported duty and tax features of such operations value-added tax

KEY WORDS: import tax operations, bidding imported duty, value-added tax.

АНОТАЦІЯ. У статті розглянуто особливості оподаткування імпортних операцій, зокрема визначення ставок імпортованого мита, а також особливості оподаткування таких операцій податком на додану вартість

КЛЮЧОВІ СЛОВА: оподаткування імпортних операцій, ставки імпортованого мита, податок на додану вартість.

Особливості встановлення та розрахунку ввізного мита та податку на додану вартість завжди були для нашої країни одним з найважливіших складових зовнішньоекономічної взаємодії з іншими країнами. В сучасних умовах глобалізації економіки та її виходу з посткризового стану ці питання лише набирають вагу та значимість.

Питанням особливостей оподаткування імпортних операцій та особливості оподаткування таких операцій податком на додану вартість присвячено праці Ф.Ф. Бутинця, А.М. Герасимовича, С.Ф. Голова, І.В. Жиглей, М.В. Кужельного, Ю.А. Кузьмінського, В.Г. Линника, Л.І. Лук'яненко, О.В. Небильцової, В.М. Пархоменка, В.Я. Савченка, В.В. Сопка та ін.

Перш ніж потрапити на внутрішній український ринок, імпортні товари проходять через державну митницю. Імпортер сплачує митний збір, податок на додану вартість та акциз, що в свою чергу призводить до збільшення ціни на імпортовану продукцію.

Ввізне мито виникає при здійсненні митного оформлення товарів, що ввозяться за вантажною митною декларацією (ВМД) на митну територію України, з урахуванням винятків, які передбачені законодавством. Відповідно до закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1], в якому зазначено, що ввізне мито є диференційованим, тобто мито нараховується за різними ставками певних товарів.

1. Мито за преференційною ставкою:

— до товарів та інших предметів, що походять з держав, які входять разом з Україною до митних союзів або утворюють з нею спеціальні митні зони, і в разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами за участю України, застосовуються преференційні ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України [3];

— до товарів та інших предметів, що походять з країн або економічних союзів, які користуються в Україні режимом найбільшого сприяння, котрий означає, що іноземні суб'єкти госпо-

дарської діяльності цих країн або союзів мають пільги щодо мит, за винятком випадків, коли зазначені мита та пільги щодо них встановлюються в рамках спеціального преференційного митного режиму, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України [3];

— до решти товарів та інших предметів застосовуються повні (загальні) ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України [2].

2. Пільгова ставка мита:

— до товарів та інших предметів, що походять з держав, які входять разом з Україною до митних союзів або утворюють з нею спеціальні митні зони, і в разі встановлення будь-якого спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами за участю України, застосовуються преференційні ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України [2];

— до товарів та інших предметів, що походять з країн або економічних союзів, які користуються в Україні режимом найбільшого сприяння, котрий означає, що іноземні суб'єкти господарської діяльності цих країн або союзів мають пільги щодо мит, за винятком випадків, коли зазначені мита та пільги щодо них встановлюються в рамках спеціального преференційного митного режиму, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, передбачені Єдиним митним тарифом України;

— до товарів, що походять з України, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, визначені Митним тарифом України [3].

3. Повна (загальна) ставка мита застосовується до товарів, на які не встановлені пільгові ставки мита.

Відповідно до вимог Закону під час нарахування імпортованого мита його ставка може визначатися:

— у відсотках до митної вартості товарів (наприклад 5 % від митної вартості);

— у встановленому грошовому розмірі на одиницю товарів;

— у розмірі, що поєднує обидва зазначені види митного оподаткування.

Відповідно до ПКУ мито, як це було і раніше за Законом [4], належить до загальнодержавних податків і зборів [2]. А відповідно до ст. 6 Закону № 2097 мито, що стягується митницею, являє собою податок на товари та інші предмети, що переміщуються через митний кордон України.

Види мита встановлені [3]:

— адвалорна — нараховується у відсотках до митної вартості товарів та інших предметів;

— специфічна — нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю товарів та інших предметів);

— комбінована — об'єднує обидва перерахованих вище виду митного оподаткування.

Стягують ввізне і вивізне мито на загальних підставах: за ставками Митного тарифу України [4] та відповідно до Порядку № 30 [5].

Ввізне мито (вона є диференційованою) стягують при здійсненні митного оформлення товарів, які ввозяться за ВМД на митну територію України, за винятком випадків, передбачених законодавством. Нарахування ввізного мита може здійснюватися:

— по адвалорних ставках:

$$C_{Ma} = (B \cdot Ma): 100,$$

де C_{Ma} — сума ввізного мита; B — митна вартість товару, грн; Ma — ставка ввізного мита, встановлена у відсотках до митної вартості.

Митна вартість визначається відповідно до МКУ і при її розрахунку застосовуються офіційні курси іноземних валют, встановлені НБУ на день подання ВМД до митного оформлення;

— за ставками в євро за одиницю товару:

$$C_{Mc} = H \cdot Mc \cdot Kc,$$

де C_{Mc} — сума ввізного мита; H — кількісна або фізична характеристика товару в натуральному вираженні (відповідну кількість товару або його фізична характеристика в натуральному вираженні); Mc — ставка ввізного мита в євро за одиницю товару; Kc — курс євро, встановлений НБУ на дату прийняття ВМД.

Обкладення товарів ввізним митом за комбінованими ставками здійснюється в три етапи [5]:

1) обчислюється сума мита за адвалорною ставкою;

2) обчислюється сума мита за специфічною ставкою в євро за одиницю товару;

3) для визначення суми ввізного мита, що підлягає сплаті, використовується, як правило, найбільша величина.

При імпорті товарів можуть бути використані особливі види мит — антидемпінгове, спеціальне та компенсаційне. Їх застосовують незалежно від інших видів мита на умовах, визначених чинним законодавством [5].

Відповідно до Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» [1], імпорт — це купівля (у тому числі з оплатою не грошовими засобами) українськими суб'єктами ЗЕД в іноземних суб'єктів господарювання товарів з ввезенням або без ввезення цих товарів на територію України.

Відповідно до ПКУ попередня (авансова) оплата вартості товарів, які імпортуються, не змінює значення сум податку, які відносяться до податкового кредиту або податкових зобов'язань платника податків, такого імпортера [2]. І дана норма діє по відношенню до оплат за тим зовнішньоекономічними договорами (контрактами), якими передбачається фактичне ввезення товарів на митну територію (вивезення товарів з митної території) України для вільного обігу.

Відповідно до МКУ одним з основних умов переміщення в режимі імпорту є сплата податків і зборів, якими обкладаються товари під час ввезення на митну територію України відповідно до законів України.

У числі платників ПДВ є будь-які особи, які ввозять товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню, та на яких покладається відповідальність за сплату податків у разі переміщення товарів через митний кордон України відповідно до МКУ [6].

Згідно з МКУ відповідальність за сплату податків і зборів, стягнутих при митному оформленні товарів і транспортних засобів, покладає на декларантів [6]. При цьому декларантами можуть бути підприємства або громадяни, яким належать товари і транспортні засоби, які переміщуються через митний кордон України, або уповноважені ними митні брокери (посередники). Декларантами товарів і транспортних засобів, що належать громадянам, також можуть бути громадяни, уповноважені власниками зазначених товарів і транспортних засобів на здійснення декларування нотаріально засвідченими дорученнями [6].

Згідно з ПКУ, яким передбачені особливості справляння єдиного податку. Зокрема, платники єдиного податку не є платниками ПДВ по операціях з поставки товарів та послуг, місце надання яких розташоване на митній території України, за винятком ПДВ, який сплачується юридичними особами, які обрали ставку оподаткування 6 % [11]. Що ж стосується ПДВ, який справляється при імпорті товарів на митну територію України, то єдинники сплачують його на загальних підставах і в порядку, передбаченому

ПКУ. Про це тепер прямо сказано в постанові КМУ [12]. Особи, не зареєстровані як платники податків, які ввозять товари на митну територію України в обсягах, що підлягають оподаткуванню згідно з законом, платять податок під час митного оформлення товарів без реєстрації платниками ПДВ [2].

Отже, об'єктом обкладення ПДВ при здійсненні зовнішньоекономічних договорів купівлі-продажу товарів є, зокрема:

1) операції з ввезення товарів (супутніх послуг) на митну територію України у митному режимі імпорту або реімпорту (далі — імпорт) [2];

2) операції з вивезення товарів (супутніх послуг) у митному режимі експорту або реекспорту (далі — експорт) [2].

Дата виникнення податкових зобов'язань.

Датою виникнення податкових зобов'язань у разі ввезення товарів на митну територію України є дата подання митної декларації для митного оформлення. У цьому зв'язку зазначимо, що відповідно до МКУ митна декларація — це письмова заява встановленої форми, яка подається митному органу і містить відомості про товари та транспортні засоби, що переміщуються через митний кордон України, необхідні для їх митного оформлення або переоформлення. Типи декларацій, використовуваних при імпорті, наведені у Класифікаторі типів декларацій, затвердженому наказом [7] (табл. 1).

Таблиця 1

ТИПИ ДЕКЛАРАЦІЙ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПРИ ІМПОРТІ

Митний режим	Особливості декларування	Тип ВМД
Імпорт	Імпорт товарів в загальному порядку	ІМ40, ІМ40Г
	Імпорт складової комплектного об'єкта	ІМ40КО
	Імпорт товарів як гуманітарної допомоги	ІМ40ГД
	Періодична митна декларація	ІМ40ПМД
	Тимчасова декларація	ІМ40ТД
	Неповна декларація	ІМ40НД
	Окрема митна декларація на витрачені товари	ІМ40ВТ

Відповідно до Положення ВМД заповнюється:

1) на товари, що переміщуються через митний кордон України юридичними і фізичними особами (підприємцями) і митна вар-

тість яких перевищує суму, еквівалентну 100 євро, крім підакцизних товарів, які декларуються незалежно від їх вартості [8];

2) на товари, що переміщуються в режимі митного складу;

3) на товари, які безпосередньо ввозяться (пересилаються) фізичними особами на митну територію України або надходять на адресу фізичних осіб у несупроводжуваному багажі або вантажних відправленнях для вільного використання [9];

4) на товари, які безпосередньо ввозяться фізичними особами в супроводжуваному багажі або пересилаються в несупроводжуваному багажі, надходять на адресу фізичних осіб або вивозяться фізичними особами у випадках, передбачених законодавством;

5) на товари незалежно від їх митної вартості в інших випадках, передбачених законодавством;

6) на транспортні засоби у випадках, передбачених законодавством.

Узагальнюючи наведене, слід зазначити, що питання імпорتنих операцій, є одним з головних питань економіки нашої країни. Саме тому методиці оцінки та визначенні окремих елементів імпорتنих операцій має приділятися постійна увага з боку держави. Постійні зміни в світовій економіці справляють безпосередній вплив на економіку нашої країни, саме тому актуальним завданням та необхідною умовою вдосконалення економіки країни є подальше поліпшення нормативно-правового регулювання імпорتنих операцій та приведення існуючої нормативно-правової бази у відповідності з існуючими вимогами до здійснення імпорتنих операцій та реаліями світової економіки.

Література

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.91 р. № 959-ХІІ.

2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI.

3. Закон України «Про Єдиний митний тариф» від 05.02.92 р. № 2097-ХІІ.

4. Закон України «Про Митний тариф України» від 05.04.2001 р. № 2371-ІІІ.

5. Порядок справляння митними органами ввізного (вивізного) мита та особливих видів мита під час митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України: Затверджений наказом ДМСУ від 23.01.2006 р. № 30.

6. Митний кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-IV.

7. Класифікатор типів декларацій, а також внесені деякі корективи до Класифікатора переміщення товарів через митний кордон України та Класифікатор документів (наказ ДМСУ від 27.02.2009 р. № 159).

8. Положення про вантажну митну декларацію: Затверджене постановою КМУ від 09.06.97 р. № 574.

9. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» у редакції Закону України від 22.05.97 р. № 283/97-ВР.

10. Закон про ПДВ — Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.97 р. № 168/97-ВР.

11. Постанови КМУ «Про роз'яснення Указу Президента України від 3 липня 1998 р. № 727» від 16.03.2000 р. № 507

12. Положення № 637 — Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637.

Стаття надійшла до редакції 15.04.2011 р.

УДК 336.764.2

Г.О. Супрович, аспірант кафедри обліку підприємницької діяльності, ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

НОВИЙ ПІДХІД ДО КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕРИВАТИВІВ

АННОТАЦИЯ. В статье рассмотрены существующие отличия определения термина «дериватив» в отечественной нормативно правовой базе. Предложено новое определение данного термина и разработана классификация производных за разными критериями: за базовым активом, в соответствии с формой торговли, в зависимости от цели.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: дериватив, класифікація, опціон, своп, форвардний контракт, ф'ючерсний контракт.

ABSTRACT. Basic existent differences of determination of «derivativ» in a domestic regulatory framework are considered in the article. It is offered new determination of this term and worked out the classification of derivatives is in relation to different criteria: in accordance with a base asset, form of trade and depending on a purpose

KEY WORDS: derivative, classification, option, swap, forward, futures.

АННОТАЦІЯ. У статті розглянуто існуючі відмінності визначення терміну «дериватив» у вітчизняній нормативно-правовій базі. Запропоновано нове визначення даного терміну та розроблено класифікацію похідних за різними критеріями: за базовим активом, відповідно до форми торгівлі, залежно від мети.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: дериватив, класифікація, опціон, своп, форвардний контракт, ф'ючерсний контракт.